కొక్కొరో...కో! కొక్కొరోకో! నిరవ నిశీథాన్ని చీల్చుకొంటూ, దూరాన కోడి కూత. ఇటునుండి అటు ఒత్తిగిల్లేడు అతడు. చెదిరిన నిద్రను కూడగట్టుకొని, బూరుగుదూది తలగడాలో తల ఇముడ్చుకొన్నాడు. ఏవేవో కలలు ఆ సుఖ నిద్రను పాడుచేయ ప్రయత్నిస్తున్నాయి.

విడీ విడని చీకటి తెరలను చీల్చుకొంటూ ఉషస్సు ప్రవేశిస్తున్నాది. మృదుమధురగానాన్ని వసంత సమీరం మోసుకొస్తున్నాది. నలుదెసల నుండి పక్షులు ఆ గానంతో తమ గొంతులు కలుపుతున్నాయి.

కర్ణపేయంగా గానం గాలిలో కదిలి, వినే వారి హృదిని మధువుతో నింపుతూ, ఏదో అనిర్వచనీయమైన ఆనందాన్ని ఆ చుట్టుపట్టుల నింపుతున్నాది.

'ఎంత చక్కని కల! ఏమి సుందర గానం! ఇటువంటి కలలకు ఏ పరిస్థితులలోనయినా సుస్వాగతమే' అనుకొన్నాడు అతడు విడీవిడని నిద్దుర మత్తులో.

రానురాను ఆ గానంలోని స్వర మాధుర్యమే కాక, అందలి పద లాలిత్యం, ఆ గాయని గాన విశిష్టత ప్రస్ఫుటం కాసాగేయి.

ఎక్కడో, ఎప్పుడో విన్న గొంతుకే. ఒకానొక సమయంలో ఎంతో పరిచితమయిన స్వరంలా అనిపిస్తున్నాది. శాపగ్రస్తమై అతనిలో నిద్రాణమై ఉన్న ఏ మహానుభూతినో మేల్కొల్పి ప్రభవించిన అమృత సోనలా, ఆ గానం అతనిలోని చైతన్య స్రవంతిని వెలికి తీస్తున్నాది.

ప్రకృతి నల్లచీర విడిచి, బంగారు చెంగావి చీర ధరించింది. అంతవరకు కనుల ముందున్నా కనుగొనలేని అనేక వస్తువులు చూపుమాత్రంగానే సుబోధక మవుతున్నాయి.

ఒక్కసారిగా అతని మగత సడలిపోయింది. 'అవును, తెలిసింది. ఆ పాడుతున్నది శారద' అనుకొన్నాడు.

* * *

విరిసీ విరియని యవ్వన శోభతో, పాల్గారు బుగ్గలతో, లేడిలా బెదురుతూ, ప్రపంచంలోని సిగ్గునంతా తన పెదిమల మధ్య బిగించి పట్టినట్లు ముసిముసి నవ్వులు నవ్వుతూ, తమ ఇంట కాలుమోపిన నవవధువు శారద రూపం కళ్లకు కట్టింది.

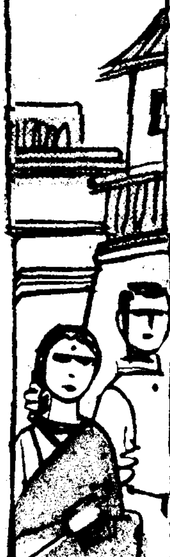

ఆమె కోరిక

అత్తగారి కొంగు పట్టుకుని అటూ ఇటూ బెదురుచూపులు విసురుతూ అమాయకంగా తిరుగాడు శారదలో అతని కే ప్రత్యేకతా కనుపించనేలేదు ఆనాడు. ఇల్లు కొత్త, ఇంటి లోని మనుష్యులు కొత్త, సాంసారిక జీవనం కొత్త. ఈ కొత్త తగ్గితే తనూ అందరిలాగే ప్రవర్తిస్తుందనుకొన్నాడు.

రోజులు నెలలుగా మారినా, ఆ కనులలో కదులాడే బెదురు అలానే నిలిచింది. పదిమాటల కొకమాటయినా మారుపలకని ఆమె సిగ్గరితనం చూస్తే అతనిలో విసుగు జనించేది. 'ఇంత అమాయకురాలా ఈమె!' అనుకొన్నాడు. ఆమె పరోక్షంలో ఎన్నో కరకు ఊహలు అతనిలో కదలజొచ్చేవి. ఇది మనసివ్వని మనువేమో? హృదయమొకచోట, తనువు ఒకచోటుగా గడిపే జీవనమేమో? లేకుంటే, ఈ ఇరవయ్యో శతాబ్దంలో, పది సంవత్సరాల పసివాళ్ళు ప్రేమపాఠాలు అప్పచెప్పుతున్న నేటి సినీ యుగంలో, పుటలకు పుటలు ప్రేమ సాహిత్యం పొంగి పొరలుతున్న నేటి కథానికా యుగంలో ఇంత అమాయకతా!

ఆమె కోరిక

ఈ ఆలోచనలన్నీ పరోక్షంలోనే. ఆమె చేరువకు చేరగానే, అన్నీ పెనుగాలికి పరుగులుతీసే మేఘ శకలాలలా చెల్లాచెదరు అయిపోయేవి. ఆ కన్నులలో వెలిగే భక్తిభావం, నునుబుగ్గలపై జాలువారుతున్న అనురాగ సోయగం, కదలికలో, మాటలో ప్రతిఫలిస్తున్న ఆమె హృదయమార్దవం అతణ్ణి అశక్తుణ్ణి చేసేవి.

ఆనాడు సిందు పూర్ణిమ. బడలిన అతని శరీరాన్ని మల్లెపందిరి పక్కగా అమర్చిన తెల్లని పానుపు ఆకర్షించింది. ఒడలు పానుపును తాకగానే, కనులలో నిద్ర తాండవించింది.

ఎప్పుడు వచ్చిందో ఆమె? అర్ధరాత్రి మెలకువ వచ్చి చూసేడు అతడు. కటిక నేలపై చెక్కిట చెయ్యిచేర్చి నిద్రిస్తున్నాది. ఒక్కసారిగా, ఆమె తెలివితక్కువకు విసుగు, తన మొద్దు నిద్దురకు కోపం జనించాయి అతనిలో.

"శారూ!" కొంచెం కర్కశంగానే ధ్వనించింది అతని కంఠం. త్రుళ్ళిపడి లేచింది శారద. చెదరిన ముంగురులను సరిదిద్దుకొంది. తొలగిన పయ్యెటతో ఒడలు కప్పుకొంది. అడుగుల పడు చీరను ఎత్తిపట్టుకుని మెల్లమెల్లగా పానుపు చెంతకు పదములు కదిలించింది ఆమె.

అతని పిలుపులోని కర్కశత్వంగాని, ముఖంలోని విసుగుదలకాని ఆమె నిర్మల ముఖారవిందానికి కాలిమ పులుమలేకపోయేయి. పెదవుల అదే దరహాసం; కనులలో అదే అమాయకత.

'ఇటువంటి పిల్లను ఎలా మందలించడం!' అతను బాధపడ్డాడు. సానునయంగా దగ్గరికి తీసుకొన్నాడు. పూవును చేరిన తావిలా అతని కౌగిలిలో ఒదిగిపోయింది ఆమె.

"పతిసన్నిధిలో కటికనేలను అలా పడుకోవడం తప్పుకాదా, శారూ! ఎవరైనా చూస్తే ఈ చర్యకి ఎన్ని చిలవలు, పలవలు అల్లుతారు? నీవు వచ్చేసరికి నిద్రించేనే అనుకో, ఇంత పెద్ద పక్కపై నీకు స్థలమే లేకపోయిందా? పాల నురుగువంటి పానుపుపై పతి సరసన పడుకోవాలనే కోరికే నీకు కలగలేదా?" అన్నాడు మందలింపుగా.

వేటగాని ఎక్కుపెట్టిన వింటిని చూసి బెదిరిన హరిణ కిశోరిలా ఒక్కసారిగా అతని చూపులతో చూపులు కలిపింది. "మీరు ఎంతో నిర్మలంగా ఏవో తీయని కలలుకంటూ నిద్ర పోతున్నారు. నిద్రలో మీ పెదవులపై మెరిసే ఆ మందహాస చంద్రికలని, ఎవరో ఏవో అనుకుంటారని, నా అలికిడితో మలినపరిచే సాహసం నాకు లేకపోయింది" అన్నది భయంగా.

'పిచ్చి, శారూ! కలలో నయినా, జాగ్రతిలో నయినా నా పెదవుల దరహాసం తెప్పించగల సామర్థ్యం నీకుమాత్రమే ఉంది' అనుకొన్నాడు అతడు.

• • • •

ఇల్లంతా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు నిశ్శబ్దంగా ఉంది. ఏమీ తోచనివాడిలా నలుదిక్కులా చూసేడు అతడు.

"బాబూ! చిన్నమ్మగారు మేడమీద ఉన్నారు" అన్నాడు అప్పన్న తన అయోమయ పరిస్థితిని అర్థం చేసుకొని.

ఆ సాయంకాలమే తల్లి అన్నగారింటికి వెళ్ళిందన్న సంగతిని మరిచిపోయినందుకు తనలో తనే నవ్వుకొన్నాడు. అంటే ఇంక మిగిలింది శారూ, తనూ. హుషారుగా ఈలవేసుకొంటూ మేడ మెట్లు ఎక్కసాగేడు. సగం దారిలోనే అతడి కాళ్ళు ముందుకు కదల మన్నాయి. 'శారు ఇంత అన్యాయం చేస్తుందా? ఎవరా స్నేహితురాలు? పాటయితే బాగుంది. ఇంకో సమయంలో అయితే తనూ ఆనందించగలిగేవాడు. కాని ఈ పరిస్థితులలో....' మనస్సు కాళ్ళను ముందుకే తోసింది. నా ఇంట్లో నా ఇష్టానికి వ్యతిరేకంగా ఆ స్నేహితురాలు ఎలా వుంటుందో, నేనూ చూస్తానంది అహం.

గుమ్మానికున్న తెర తొలగించి చూసేడు. ఉయ్యాలలో శ్యాం కళ్ళు నులుముతున్నాడు. ఊయల అంచున చెయ్యిచేర్చి తదేక వాత్సల్యంతో తనయుని ముఖం చూస్తూ పాట పాడుతున్నాది శారద.

'శారద ఇంత చక్కగా పాడగలదా!' ఆశ్చర్యం, ఆనందం అతనిలో పరుగులు తీసేయి. 'నా శారద గానవిశారద!' హృదయం గర్వంతో నాట్యమయూరి అయింది.

పాట పూర్తయింది. శ్యాం కళ్ళుమూసేడు. "శారూ!" అతని రెండు చేతులూ ఆమెను పొదివి పట్టుకొన్నాయి.

"మీరా!" ఆమె నేత్రాలు అతని ముఖంలో ఏం వెదుకుతున్నాయో?

"నువ్వు ఇంత చక్కగా పాడగలవని నాకు తెలియనేలేదు."

చిరునవ్వే ఆమె సమాధానమయింది.

"ఇంకా ఏం దాచావు నానుంచి?" అనురాగంతో కూడిన ఆవేదన.

"దాచిందికి నాకేం మిగిల్చేరు? కన్నులగాంచిన నాడే హృదయమంతా కొల్లగొని, మాటను కలిపిననాడే మమతనంతా హరించి, ఇంకా ఏం దాచేది

గానకళా బోధిని

ఈ రెండవ కూర్పులో మద్రాసు, ఆంధ్ర లోయర్, హైయ్యర్ గ్రేడ్ పరీక్షల నూతన సిలబసు ననుసరించి అతిసులభముగ బి.ఎ., ఎం.ఎ., డిప్లమా పరీక్షలకు ఉపయోగపడు భాగము లెన్నో చేర్చబడినవి. సంగీతము ప్రారంభించుమెట్లనుండి రాగం, తానం, పల్లవులవరకు వ్రాయబడిన అమూల్య గ్రంథం. డెమ్మీ 1/8 సైజు పూర్తి క్యాలికో జాకెట్ తోసహా, సుమారు 1050 పేజీల గ్రంథము రు. 20/—, నవగ్రహ కీర్తనలు రు. 3/—రామనాథపురం శ్రీనివాస అయ్యంగారి రచనలు రు. 5/—, పోస్టేజి వేరు.

వలయువారు: బాలసరస్వతీ బుక్ డిపో, మద్రాసు—1

ప్రశ్నిస్తున్నారు. ఎంత గడుసువారు!" అన్నాది ఆమె.

"నీ గానమాధురిని దాచలేదా?"

"దానిలో మీ కాపేక్ష లేదనుకొన్నాను" అన్నాది శారద.

"ఎంత మాటకారి వయేవు, శారూ! పెళ్లి చూపులనాడైనా పాటవచ్చునా అని అడుగలేద నేనా నీ ఫిర్యాదు? మొదటి చూపులోనే నీ కళ్ళతో నా మనసుకి బంధాలు తగిల్చి వశం చేసుకొన్నావు. ఇంక ఇతర ప్రశ్నలకి నేనంటూ మిగిలితేకదా?"

ఒకనాటి విరిసీ విరియని మొగ్గ, నవవికసిత శిరీషకోమల పుష్పమే అయింది. మాటలలో, చేతలలో, నడతలో పరిణితి పొందిన పక్వఫల మయింది. ఆమె ఆలోచనలను ఆ సొగసులలో నుండి దొంగిలించే అవకాశం చేజారిపోయింది అతనికి.

* * * *

అవి తిరిగిరాని రోజులు. మరపురాని మధురిమ నందించే ఆ జీవితం వేరు. కాలం మనిషిలో ఎన్ని మార్పులు తెస్తుందని? మనిషిలోని మమతను, మనసులోని కోర్కెలను పక్కకు నెట్టుతుంది కర్తవ్యం. కర్తవ్యం బాధ్యత అనే బురఖా తగిలించుకొంటుంది. పెద్దరికం అనే హోదా పెంచుకొంటుంది.

ఆ పెద్దరికపు పొరలలో సభ్యత, సంస్కారం అనే కార్ఖానాలో యంత్రాలే అవుతారు మానవులు. అదే జీవితం అనే అపోహను పెంచుకొంటారు. ఆ కల్పిత వలయాలను దాటిపోకుండా అట్టుడుకుతాయి ఆర్థిక సమస్యలు. అయ్యవారి పని ఆఫీసులోను; అమ్మగారికి వంటింటి సామ్రాజ్యం. మిగిలిన కాలాన్ని హరించేందుకు సకాలంలోనే అవతరిస్తారు పిల్లలు.

* * * *

ఉదయాన్నే ఆవరించిన ఆలోచనలు జడివానలా ముసురుకొంటున్నాయి. కళ్ళు తెరిపించిన గానం ఎప్పుడో ఆగిపోయింది.

"విశ్రాంతి జీవనంలోని ఆనందం అంతా ఈ ఒక్కరోజే పూర్తిచేయాలనుకొంటున్నారా? ఇంకా పక్కని వదలలేదు శ్రీవారు" అన్నాది కాఫీకప్పుతో ప్రత్యక్షమయిన శారద.

చేతిలోని దినపత్రికను పక్కగా ఉన్న బల్లపై ఉంచి, మంచంపై కూర్చుంది. ఆలోచనల బరువులో ఆమె ప్రశ్నకు జవాబు చెప్పనే లేదు అతడు. గోముగా అతని ముఖాన్ని తన వైపుకి తిప్పుకొంది ఆమె.

"ఎవరూ?" అతని కళ్ళు ఆనందంతో మెరిసేయి. ఆ మెరుపును ఏనాడో కోల్పోయామనుకొన్నాయి ఆ నేత్రాలు.

"శారూ!" ఆ గొంతులో, ఆ పిలుపులో ఏనాటి గాథలో పరవళ్ళు తొక్కేయి.

శారద హృదయం పరవశించింది—మేఘావృతాకాశాన్ని కన్న మయూరిలా; వికసిత మందారాన్ననుభవించిన మధుపంలా.

విశ్రాంతి శరీరానికా, మనసుకా దేనికి అధికంగా అవసరం అవుతుంది? పరిశ్రమలో విశ్రాంతి లోపిస్తుందని విశ్వసించడం సాధ్యమా? అసలు విశ్రాంతి ఏ రూపంలో ఉంటుంది? అన్నీ ప్రశ్నలు ఏమైనా విశ్రాంతి కోసం ఒకొక్కప్పుడు ప్రాణి తపిస్తుంది. స్వార్థమే అయినా దానిని పొందడానికి యావచ్ఛక్తితో ప్రయత్నిస్తుంది

ఆ పిలుపు ఆమెకు పరిచితమయినదే. కాని, ఆ పిలుపులోని మలుపును అనువదించుకొని, అర్థం చేసుకొనేసరికి అనుభవించేందుకు అట్టే కాలం మిగలలేదు.

మధువునంతా మనసున నింపుకొని మధురాజ మనసు రంజింప వికసించింది మొగ్గ. అంత వరకు ఆత్రుతతో ఆ మొగ్గ చుట్టూ సుళ్ళు తిరుగుతున్న మధుపం, ఆ వికసిత పుష్పాన్ని పరివేష్ఠించి ఉన్న కంటక సముదాయాన్నిచూసి జంకుగొన్నాది. ఆ మధువు ఆ కంటకాలు కూడా ఆ సుమజీవన పరిపూర్ణతకు అవసరాలే అని ఆ మత్త మధుపానికేం తెలుసును? సుమబాలను తననుండి ఎవరో వేరుచేస్తున్నారని బాధపడింది.

"పిచ్చి మధుపమా! నా పుట్టుకే నీకోసం; నా హృదిలో నిండిన మధువంతా నీదే. రా, రా... పారిపోకు" అని బ్రతిమలాడింది పూబాల.

అవరోధంతో హడిలిన మధుపం వెనుదిరిగి చూడనేలేదు. పూబాల ఎదురుచూస్తూనే వుంది. 'ఏదోనాడు మధుపం తప్పక తిరిగివస్తుంది. అంతవరకు ఈ మధువును తనలో నిల్పుకొని అతనికి అందివ్వాలి. అదే తన జీవన సఫలత' అనుకొంది పుష్పం.

శారద కళ్లలోకి రెప్పవేయక చూస్తున్నాడు అతడు.

"లేవండి. ఏమిటా చూపు! ఎవ్వరయినా చూస్తే నవ్వగలరు. ఇదేమయినా మీ పట్నవాస మనుకొన్నారా—ఒకరిని గురించి ఇంకొకరు పట్టించుకొనకపోయిందికి? అదిగో, గది తుడవడానికి బుచ్చెమ్మ వస్తున్నాది. వదలండి మరి..."

అతడు అదటుగా ఆమె కొంగును వదిలివేసేడు. నవ్వుతూ వెళ్లిపోయింది ఆమె.

"ఇదేం మీ పట్నవాసమనుకొన్నారా?" అన్నాది శారద. కాదా? మరి ఈ గది, ఈ పక్క, తనకెంతో పరిచితమయిన ఈ అలంకరణ, ఇదంతా కలా? తనెక్కడ ఉన్నాడు? ఎన్నో సంశయాలు. వాటిని నివృత్తిచేయగల ఆమె అక్కడ లేదు.

ఒక్కసారిగా ఎన్నో పుటలు గిరగిర తిరిగి, ఒక పేజీదగ్గర ఆగిపోయింది అతని ఆలోచన. అక్కడ ఎవ్వరో బుక్ మార్కుతో గుర్తుపెట్టేరు. ఆ బుక్‌మార్కు అతనికి పరిచితమయిందే. కుమార్తె విజయ కుశాగ్రబుద్ధి, విమర్శనాశక్తి చూసి అతడే ఇచ్చేడు.

"ఈ ప్రపంచంలో ఎవ్వరూ పరిపూర్ణులు కాలేరు. ఎంత గొప్పవారికైనా ఏదో లోపం ఉండనే ఉంటుంది. జీవితాలను సరిదిద్దుకొందుకు సద్విమర్శ ఎంతయినా అవసరం.

ద్వివేదుల విశాలాక్షి

అందులో చిన్నపెద్దల తారతమ్యం ఉండకూడదు. పెద్దలు చెప్పిందల్లా వేదం కాదు; పిన్నలు చేసిందల్లా దూష్యం కాదు. మనిషిలోని మంచిని మంచిగాను, చెడును చెడుగాను ఎంచి చూపగలిగే నేర్పు అందరికీ అలవడదు. ఆ అలభ్య వరప్రసాదం నీకుంది. అందుకే నీ తలిదండ్రుల చర్యలలో లోపం కనిపించినప్పుడు, విమర్శించగలిగే హక్కు నీకిస్తున్నాను" అన్నాడు.

కాని ఆ హక్కు ఇంత తొందరలోనే తమ జీవిత పుటలలో బుక్‌మార్కుగా నిలుస్తుందని అతడు భావించలేదు. అందులో అది శారద విషయమై కావడం మరింత ఆశ్చర్యం కలిగించింది. "అమ్మకు ఇంత డబ్బు ధ్యాస ఉందనుకోలేదు" అన్న సంశయాత్మకపదమే ఒక బుక్ మార్కుగా వారి జీవనగ్రంథంలో నిలిచింది.

అతడు, ఆమె తొలి కలయిక నాటినుండి జంటగా వ్రాస్తున్న బృహత్ గ్రంథమది. నేటి సభ్యసమాజంలో భార్యాభర్తలు ఒకరి ఉత్తరాలు ఇంకొకరు చూసుకోరు. ఒకరి డైరీని ఇంకొకరు తాకరు. ఎవరి రహస్యాలు వారివి; ఎవరి ఊహలు వారివి; ఎవరి వ్యక్తిత్వాలు వారివి. జంటగా ఉంటూ ఒంటిగా సంచరించే మనసులు వారివి.

వీరి కలాగేమీ లేదు. చూసిందేదో ఇద్దరూ చూస్తున్నారు. చేసిందేదో ఇద్దరూ చేస్తున్నారు. వ్రాసిందేదో ఇద్దరూ వ్రాస్తున్నారు. రోజు వెనుక రోజుగా, పేజీవెనుక పేజీగా, అనుభూతుల పంక్తులలో, ఆనందావేదనల వర్ణక్రమంతో నిండిపోతున్నాది ఆ గ్రంథం. మధ్య మధ్య అత్తరు పరిమళం గుబాళిస్తున్నాది. అక్కడక్కడ పాత కాగితపు బూజువాసనలు లేకపోలేదు.

ఆ బుక్‌మార్కు వంక అదేపనిగా చూసేడు అతడు. ఆపైన అట్టే పుటలు నల్లబడనేలేదు. అవయినా స్వవిరచితమే. శారద వ్రాత మచ్చుకైనా లేదు. అంతా మౌనం....శూన్యం.

"బాబుగారూ! మంగలి వీరిగాడు వచ్చిండు. ఎప్పుడు రమ్మని సెలవు?" పోలాయి గుమ్మంలో నిల్చున్నాడు.

"ఎవరు నువ్వు?" ప్రశ్నించేడు అతడు.

"తవరి పాలికాపోణ్ణి. నన్ను పోలాయంటారు." తన్ను పరిచయం చేసుకొన్నాడు పోలాయి.

"పద. నేనూ వస్తున్నాను" అన్నాడు అతడు. మంచం దిగి పంచ సరిచేసుకొని, పోలాయి వెంట వీధి గుమ్మంలోకి వచ్చేడు.

ఏదో వింత ప్రపంచంలో ఉన్నట్లు నలువైపులా కలయజూసేడు. ఇప్పుడు ఎక్కడ ఉన్నానా అని తనను తనే ప్రశ్నించుకొన్నాడు. మనసుకు ఏదో అస్పష్ట సమాధానం దొరికింది.

"పూర్వం ఇక్కడేదో పల్లెలాంటిది ఉండేది

కదుటోయి? ఇప్పుడేమయింది?" పోలాయిని ప్రశ్నించేడు.

"ఇక్కడ ఊరెప్పుడూ లేదు బాబూ! తమరు పిలాకాలానికి వచ్చినారు. మరిసిపోనారు. అదిగో, ఆదూరంగా సరుగుడు తోటకాడ కనిపిత్తున్న గుడిశలే మీరు సూసిన గామం. ఇప్పుడది కూడా సానా మారిపోనాది నెండి. మనింటి పక్కగా ఓ కామందు డాబా ఇల్లు కట్టినాడు. సుబ్బిసెట్టి పాకపేకి రేకుల సెడ్డేసిండు. ఇంకా ఎల్లమ్మ గుడికాడ...."

పోలాయి చూపించినవైపు దృష్టి సారించేడు అతడు. పడమటిగాలికి సరుగుడు చెట్లు తలలూపుతున్నాయి. సరుగుడు తోటను వెనుక చేసుకొని పారుతున్న ఏటిలో నీరేమంత ఎక్కువగా లేదు. ఉన్న కాస్త నీళ్ళు సూర్యరశ్మి పడి తళతళ మెరుస్తున్నాయి. ఏటిఒడ్డున చలమలు త్రవ్వి స్త్రీలు నీటిబిందెలు నింపుకొంటున్నారు. చిన్నపిల్లలు తడి ఇసుకలో పిచ్చికగూళ్ళు కట్టుకొంటున్నారు. కొంచెం ఎదిగిన పిల్లలు మోకాళ్ళ లోతు నీళ్లలో నిలిచి స్నానాలు చేస్తున్నారు. స్నానాలరేవుకు పదిగజాల దూరంలో, ఎంతో ఉత్సాహంగా ఈలవేస్తూ పోతులు కడుగుతున్నాడో కర్షక బాలుడు.

క్రమంగా అతని దృష్టి ఏరు, ఏటివతలి

ఆమె కోరిక

సరుగుడుతోట దాటి గ్రామంలో ప్రవేశించింది. చింతతోపులోంచి గ్రామంలో ప్రవేశిస్తున్నాది వంకలు తిరిగిన నాటుదారి. ఆ దారంటే అతడు, శారద కూర్చున్న బండి రెండుసార్లు నడిచింది. మొదట వారి వివాహమై మనుగుడుపులకు పోయినప్పుడు; రెండవసారి, శారదతండ్రి రామభద్రయ్యగారు కాలంచేసినప్పుడు. ఆమధ్య కాలంలో శారద అప్పుడప్పుడు వచ్చినా అతను రాలేదు. దానికి ఇతర కారణాలు ఉన్నా, లేకున్నా పల్లెటూరిలో కాలక్షేపం కాదన్నదే ప్రథమ కారణం.

పుట్టినింట కాలుపెట్టిన శారద కంటికి నల్లపూసే అయిపోయేది.

"అక్కయ్యా! వదినా!" అంటూ తోడ తిరిగే నేస్తురాండ్రూ, "అమ్మాయీ! కోడలా!" అంటూ కుశలప్రశ్నల పేరుతో రోజు రోజల్లా విడిచిపెట్టని దొడ్డమ్మలూ, అత్తయ్యలూ, "సిన్నమ్మగారూ! సిన్నమ్మగారూ!" అంటూ గౌరవాభిమానాలు వెదజల్లే రైతులూ. అబ్బో! అదో రాజ్యం, అవిడో రాణి. "మీ పల్లె రాజ్యానికో నమస్కారం. మమ్మల్ని ఇలా పట్నవాసపు మురికి గాలుల మధ్య పడివుండనీ" అనేవాడు అతను.

"మీరెప్పుడూ ఇంతే; పల్లెటూరిలో ఊసు పోదంటారు కాని, నాకు కాలం ఎంత త్వరగా పరిగెడుతుందని!" అనేది ఆ గ్రామీణ యువతి.

"అవును. ఎంతటివారికైనా పుట్టి పెరిగిన గడ్డపై ఉండే మమకారం అటువంటిది" అనేవాడు అతడు.

మామగారి మరణంతో ఇంక ఆ ఊరు రా పనే లేకపోయింది అతనికి. తండ్రినుంచి తనకు సంక్రమించిన పొలం, ఇల్లు వగైరాలన్నీ తన బాబాయికి అప్పగించింది శారద. ఆయన జీవించి వున్నంతకాలం పెద్ద పండుగ ముందు జమాఖర్చుల లెక్కలతోపాటు పైకమంతా పంపివేసేవాడు. దేనికెంత అని ప్రశ్నించే అవసరము, శ్రద్ధ వారిద్దరిలో ఎవరికీ ఉండేవి కావు. ఇది నా సొమ్ము అని శారద ఏనాడూ దానిని వేరు పరచలేదు. సంసార మహాసాగరంలో ఆ బిందుమాత్ర ధనం ఐక్యమయిపోయేది.

"ఏటి బాబూ అంత ఇంతగా సూత్తున్నారు? ఇదేటి తమ పట్నంలా ఉంటదా ఏటి? ఏదో పుట్టి పెరిగిన బూమిని బతుకులు ఎళ్ళదీసుకోడంకాని, సుకమా సంతోసమా? పెద్దబాబు గారున్నప్పుడు ఏ పండుగొచ్చినా, ఏ జాతరొచ్చినా గావం, గావం అంతా ఒకటే కట్టుకదండి? ఇప్పుడయన్నీ పోనాయి. ఏ సంతడొచ్చినా ముందు మా పాట్టీ అంటే, మాపాట్టీ అంటూ కొట్టుకోడాలు, తిట్టుకోడాలు. మేము గాంధీగారి పాట్టీ అంటే మేము రైతోళ్ల పాట్టీ అంటూ గొంతులు తెంచుకోడమేకాని, బాబూ, నాకు తెలకమడుగుతాను—ఏ పాట్టీవాడికయినా తిండి, తిప్పలు ముందా? పాట్టీ ముందా? అదేరికి పట్టదేటండీ?

"ఈ పాట్టీలలోబడి యవసాయం మీద సిన్న సూపు సూసిండ్రు గావంతులు. డబ్బున్న మారాజులకేటిగాని, మాలాటి కూలోళ్ళం తిండిలేక చత్తున్నామనుకోండి. పెద్ద బాబుగారున్నప్పుడు ఈ కళ్లంలో ధాన్యం కుప్పపోత్తే సుక్కల్ని తాకేత్తా ఉనేది. మరి ఆ బూములేగంద, సక్కగా సేద్దం సేసుకొంటే కడుపు నింపకుండా పోతాయా........"

నిజమే, అప్పుడు ఈ స్థలంలో పంట కళ్ళము ఉండేది. నూర్పిళ్ళు, నాలికి పట్టడం వగైరా పనులన్నీ ఇక్కడే జరిగేవి. మరి ఈ ఇల్లు ఎప్పుడు, ఎవరు కట్టించేరు? ఒక్కసారి ఎగాదిగా ఇంటిని, పరిసర ప్రదేశాలను పరికించి చూసేడు.

ఇల్లు నిరాడంబరంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉంది. ఇంటిని చుట్టివున్న ఖాళీ స్థలంలో రకరకాల పూల మొక్కలు, లతలు, కూరపాదులు పచ్చని ఆకులతో కళ్లకు విందు చేస్తున్నాయి. దక్షిణం తెరపికి తెరిచి ఉన్న కిటికీల గుండా, పొలాలపై నుండి వీచిన పైరు గాలికి కిటికీతెరలు అటుఇటు కదులు తున్నాయి. మాయని పొలగచ్చులు వాటి మమతా పరిమితిని తెలుపుతున్నాయి.

"ఈ ఇల్లు ఎవరిదోయి, పోలయ్యా?" ప్రశ్నించేడు అతడు.

పోలయ్య గుడ్లు తేలవేసుకు కలలో చూస్తున్నట్లు చూస్తున్నాడు. "ఇదేటి, బాబూ! అలా అడుగుతున్నారు?" అన్నాడు ఆశ్చర్యంగా.

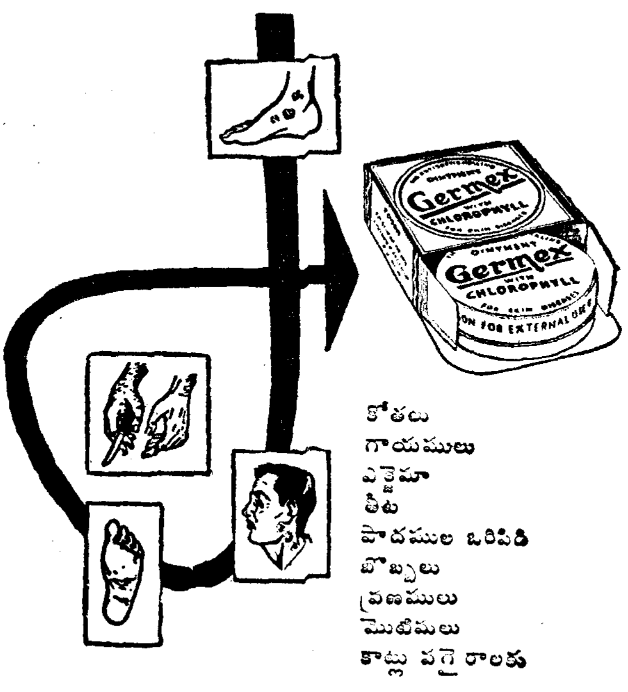

కోతలు
గాయములు
ఎక్జెమా
తీట
పాదముల ఒరిపిడి
బొబ్బలు
వ్రణములు
మొటిమలు
కాల్లు వగైరాలకు

జర్మెక్స్

క్లోరోఫిల్ కలిసినది

తడిచేతుల్ని తువ్వాలుకు తుడుచుకొంటూ వచ్చింది శారద.

"పోలాయ్! బాబుగారి స్నానానికి నీళ్ళు సిద్ధం చెయ్యమన్నాను. చేసేవా?" అని ప్రశ్నించింది.

"ఇదిగో, చిన్నమ్మగారూ! నిముసంలో నీళ్ళు తోడుకురానా! బాబుగారు ఏదో అడుగుతూంటే మాటల్లోపడి......"

"సరేం...మాటలుంటే నీకు తిండి, నిద్ర కూడా అక్కరలేదు. బాబుగారు రాత్రికూడా భోజనం చెయ్య లేదు. పైగా ప్రయాణపు బడలిక. వేగం స్నానం చేస్తే భోజనం చేస్తారు. ఊఁ పద. నువ్వింకా ఇక్కడే ఉన్నావా?"

పోలాయి పరుగు తీసేడు.

చిన్ననాటి శారద పనివాళ్ళకు, పాలి కాపులకు, గొడ్ల కాపరులకు ఆజ్ఞలు జారీ చేస్తూ ఆ ఇంటికి రాణిలా ఇటు అటు తిరిగేది. అప్పట్లో అలా ఆజ్ఞా పించడం అంటే ఆమెకో సరదా. మిగిలిన మధ్య కాలంలో ఆమె అందరి ఆజ్ఞలను తలదాల్చి ఆచరించ డమేకాని, ఆజ్ఞాపించినదే లేదు. ఈనాడు మళ్ళీ ఆ రూపంలో శారద.....

అతనికంతా ఆయోమయంలా ఉంది. అతని ఆలో చనలను గమనించనట్లే, బ్రష్ టూత్‌పేస్టు చేతిలో పెట్టి, ఇంటిలోంచి నీళ్ళు పట్టుకొచ్చింది. దంత ధావన కార్యక్రమం ముగించిన అతను చెంబుక్కై చెయ్యిజాచేడు.

"ఊఁ కదలండి. పోస్తున్నా" అన్నాది ఆమె.

ఊపిరి సలపని అనుభూతులతో ఉక్కిరి బిక్కిరి అయేడు అతడు.

"మరీ అంతసేపేమిటండీ చిన్న పిల్లాడిలా! టైమెంతయిందో ఏమైనా ధ్యాస ఉందా? ఈ పద్ధతిని శ్రీవారి స్నానం అయేసరికి ఈ రోజువంటి పొద్దే అయేలాగుంది" అని తొందర పెట్టింది ఆమె.

* * *

"మా భోజనం పూర్తయితే మీరు లేవండి. నేను ఇప్పుడే వస్తున్నాను. అంతవరకు గదిలో విశ్ర మించండి" అన్నాది శారద. ఆమె మాటను ఆజ్ఞ గానే భావించి, అడుగులో అడుగు వేసుకొంటూ గదిలో కాలు పెట్టేడు అతను.

"ఇంతలోనే నిద్రపోయేరు సుమండీ! తాంబూ లం తెస్తున్నాను" అని మరో హెచ్చరిక చేసింది ఆమె.

గదిలో ఇటు అటు పచారు చేస్తూ, ప్రతి వస్తువును అత్యంత కుతూహలంతో చూస్తున్నాడు అతడు. ఏ వస్తువును చూసినా ఏదో నూతన భావం గోచరిస్తున్నాది. అలవాటు చొప్పున టేబులుపై ఉన్న రేడియో స్విచ్‌వేసి తన మతిమరపుకి తనే నవ్వుకున్నాడు. ఈ కుగ్రామంలో ఎలక్ట్రిసిటీ కూడా ఉంటుందా? అనుకొన్నాడు.

అతని అమాయకతను నిజంగానే పరిహసించింది రేడియో. ఇంగ్లీషు వార్తలు ప్రసార మవుతున్నాయి. రేడియోను ఇటు అటు తిప్పి చూసేడు. అది బాటరీ మీద పని చేసేది. దానిని శారద ఎప్పుడు కొన్నాదో అతనికి తెలియనే లేదు.

వార్తలలో ఏదో ఎయిర్‌క్రాష్‌లో మరణించిన ప్రయాణికుల గురించి చెప్తున్నారు. ఒక్కసారిగా అతని గుండె దడదడలాడింది. ఉన్న పళంగా మనిషి మంచంపై వాలిపోయేడు. అంతా ఒక క్షిప్తకాలం మాత్రమే. ఒక్కసారిగా భారం తీరినట్లు 'హమ్మయ్య' అనుకొన్నాడు. తలక్రింద ఉన్న దిండునానుకొని అలాగే కళ్ళు మూసుకొన్నాడు.

'అమ్మాయి, అల్లుడు క్షేమంగా చేరినట్లు మొన్ననే కదా కేబిల్ మెసేజి వచ్చింది? ఇప్పుడీ విమాన ప్రమాదం గురించిన వార్త విని కంగారు పడ్డాడు తను. చల్లచల్లగా వృద్ధాప్యం తనలో చోటు చేసుకొంటున్నాది. జ్ఞాపక శక్తి తగ్గిపోతున్నాది' అనుకొన్నాడు.

* * * *

గడిచిన పదిహేను రోజుల గాథ జ్ఞప్తికి తెచ్చు కొందుకు కొంత ప్రయాస పడవలసే వచ్చింది అతనికి. ఆ రెండు వారాలు ఎంతరద్దీగా దొర్లిపోయే యని! ఇంటా, బయటా ఒకటే హడావిడి. పార్టీలు, డిన్నర్లు; ఊపిరి సలపందే! అవును, ఉద్యోగకాలంలో అయిన పరిచయాలు, స్నేహాలు అయెను. ఇన్నాళ్ళకు తమ స్నేహితుడు తమను వదిలి వెళ్ళిపోతున్నాడంటే, ఆమాత్రం ఆర్భాటం చెయ్యరా, మరి?

తన ముప్ఫయి ఏళ్ళ సర్వీసులోను, ఏదో విధాన తన నుండి సహాయం పొందనివాడు లేడు. అందరి దగ్గర మంచిగా, మన్ననగా నడుచుకోవడం అంటే తనకు చిన్ననాటి నుండి ఇష్టం. మంచిగా చెప్పి మను ష్యులచేత పనులు చేయించుకోవచ్చు. దండించి, తిట్టి చేయించుకొనే కాలం పోయింది అని తన నమ్మకం.

ఆ మంచితనమే అధికారుల చేత కూడా ఇలాటి మనిషి వెళ్ళిపోతే ఎలా అనిపించేలా చేసింది. కావాలంటే ఒకటి రెండేళ్ళు సర్వీసు పొడిగిస్తా మన్నారు. తనే వద్దన్నాడు.

తను మోయవలసినవి, చేయవలసినవి ఏమీ లేవు. కొడుకు శ్యామసుందరం పెద్ద ఉద్యో గంలో ఉన్నాడు. కూతురు విజయకు పెళ్ళిచేసి, అత్తింటికి అంపకం పెట్టడం కూడా జరిగిపోయింది. విజయ అత్తవారు కలిగినవారు. అల్లుడు పెద్ద చదువులు చదివినవాడు. ఇంక ఆడపిల్ల చింత తనకేమీ ఉండ నక్కరలేదు. మిగిలింది తనూ, శారదా. తమ ఇద్దరి జీవితాలకు తగిన ఆధారం ఉంది. ఇంక దేనికి ఉద్యోగం? చేసినన్నాళ్ళు మంచిగా నలుగురిచేత "ఔ" ననిపించు కొన్నట్లు చేసేడు. 'అంతేచాలు' అనుకొన్నాడు అతడు.

అప్పటివరకు అన్నీ సవ్యంగానే జరిగిపోయేయి. మీరు రిటైరు అయిపోతున్నారు కాబట్టి నా దగ్గరికి వచ్చి వుండండని బ్రతిమిలాడేడు కొడుకు శ్యామ సుందరం. "ఏడాదికల్లా అమెరికా నుండి తిరిగి వచ్చేస్తాము. మేము వచ్చేక మాత్రం నా దగ్గరే ఉండాలి" అని అడ్వాన్సు బుకింగు చేసుకొంది కూతురు విజయ.

అక్కడే ఏదో చిన్న అపశ్రుతి పలికింది. ఆరాత్రి విమానంలో విజయ, మోహను బయలు దేరుతారు. మధ్యాహ్న భోజనాలు ముగించి, అంతా సావిట్లో కూర్చున్నారు. చెల్లెలిని, బావమరిదిని సాగనంప డానికి శ్యామసుందరం భార్యా సమేతుడయి వచ్చేడు.

తల్లి పక్కగా చేరింది విజయ. ప్రేమతో దగ్గరికి

తిరుమంగై ఆళ్వార్

చిత్రం—ఎ మోసెస్ వాట్స్ (మద్రాసు.8)

తీసుకొన్నాది శారద.

"అమ్మా!" అన్నాది విజయ మెల్లగా.

"ఏమమ్మా?" అని ప్రశ్నించింది శారద.

"నాకు కొంచెము సొమ్ము కావాలమ్మా."

శారద మాట్లాడలేదు.

"వెళ్ళేది విదేశం. ఎన్నో కొనుక్కొందుకు ఉంటాయి. ఒక రెండు వేల రూపాయ లుంటే ఇయ్యమ్మా" అన్నాది విజయ.

తల్లి జవాబు చెప్పకపోగా తిరిగి తనే మాట్లాడింది.

"శేషాచలరావుగారని, మా అల్లుని స్నేహితుడొకా యన అమెరికాలో ఉద్యోగం చేస్తున్నారు. ఆయన తలిదండ్రులకి ప్రతినెలా కొంత సొమ్ము పంపుతారుట. ఆ సొమ్ము మనం ఇక్కడ ఇచ్చేస్తే అక్కడ ఆయన దగ్గర డాలర్లు తీసుకోవచ్చు" అన్నాది అసలు సంగతి బోధపరుస్తూ.

"నాదగ్గర అంత సొమ్ము లేదమ్మా" అన్నాది శారద.

దెబ్బతిన్న లేడిలా బెదిరిపోయింది విజయ. కంటి పొరలలో నీరు కదలసాగింది. ముఖం ఇంత చేసుకొని పక్కకు తిప్పుకొంది.

"ఏమిటి, విజయా?" అని ప్రశ్నించేడు శ్యామ సుందరం.

"ఏం లేదు, అన్నయ్యా" అన్నాది విజయ విరక్తిగా.

"ఏమయింది, శ్యామలా?" భార్యను నిలదీసేడు శ్యాం.

"విజయకి రెండువేల రూపాయలు కావాలిట"

అన్నాది శ్యామల.

"ఇయ్యి, శారదా! కొత్తగా కాపురానికి వెళ్ళిన పిల్ల. నిన్నుగాక మరెవరిని అడగగలదు. చిన్నపిల్లలు—విదేశాలలో అనేకమైన వేడుకలు, సరదాలు ఉంటాయి. ఇప్పటి కోర్కెలు ఇంకో సమయంలో ఉంటాయా" అన్నాడు తండ్రి.

"నా దగ్గర సొమ్ము లేదు" అన్నాది శారద నిశ్చలంగా. అందరి దృష్టులు ఆమెపై కేంద్రీకృతమయేయి. అతి సున్నితమైన ఆ సంభాషణ మధ్య తానుండడం అంత బాగుండదనుకొన్నాడు అల్లుడు మోహన్. "ఒకసారి బజారుకి వెళ్ళవలసిన పని ఉంది. మళ్ళా అరగంటలో తిరిగి వస్తాను" అని భార్యతో చెప్పి మెల్లగా జారుకొన్నాడు.

"అదేమిటమ్మా! విజయ నోరువిడిచి అడుగుతే, అలా అంటున్నావు" అని నిలదీసేడు శ్యాం.

అందరికీ అదే జవాబు.

"నీ కెంత కావాలో నే నిస్తాను. పట్టుకెళ్ళమ్మా" అన్నాడు తండ్రి.

"ప్రస్తుతం నాదగ్గర అంత సొమ్ములేదు. కాని, ఆ శేషాచలరావుగారి తండ్రి అడ్రసు నాకియ్యి, బొంబాయి వెళ్ళగానే మనిఆర్డరు చేస్తాను" అన్నాడు అన్న.

ఏ వస్తువు కొరకైనా అడిగి లేదనిపించుకోడం,

ఆమె కోరిక

ముఖ్యంగా తల్లిదగ్గర విజయ జీవితంలో అదే మొదటిసారి. అమ్మను అడిగి లేదనిపించుకొన్నానని అసలే బాధపడుతున్న ఆ అభిమానవతి అందుకు ఒప్పుకోలేదు.

"నీ సొమ్ము వద్దన్నానని మరోలా అనుకోకు, అన్నయ్యా. మీదగ్గర సొమ్ము తీసుకొని అమ్మని న్యూనత పరచలేకపోయేను. ఈమధ్య అమ్మ ఎందుకో మారిపోయింది. ఆమెలో ఇంత డబ్బు ధ్యాస ఉందని నే నెన్నడూ అనుకోలేదు" అన్నాది చాటుగా.

"నాన్నగారూ అదే మాట అన్నారు, విజయా! ఆమె వంటల సొమ్ము కూడ నాలుగు సంవత్సరాలయి బాంకులో జమ కాలేదుట. ఏమిటి చేస్తున్నాదో ఆయనకి తెలియదుట" అన్నాడు శ్యాం.

"అత్తగారికి డబ్బు ధ్యాస అంటే నమ్మలేకుండా ఉన్నాను" అన్నాది శ్యామల.

ఎవరి మనసులలో వారికి ఎన్నో సంఘటనలు కదల సాగేయి. అంతకు నెల రోజులక్రితమే తన నగలన్నీ కోడలికి, కూతురికి పంచి ఇచ్చింది. పెట్టెలనిండా ఉన్న పట్టుచీరలలో రెండుమాత్రం తను తీసుకొని, మిగిలినవి "ఎవరికి కావలసినవి వారు తీసుకోండి" అన్నాది. ఆ రెండూ అతి పురాతనమై, అక్కడక్కడ చిరుగు చూపిన చీరలు. ఒకటి ఆమె పెళ్ళినాటిది రెండు వది నవ వధువుగా ఆ ఇంట ఆమె కాలుమోపినప్పుడు ధరించినది.

ఇంటిలోని ప్రతి వస్తువును అవసరాలనుబట్టి కొడుక్కు, కూతురుకు పంచివేసింది. ఆమె మాటలను, చేష్టలను చూసి అందరూ దిగులు పడ్డారు.

"ఇదేమిటమ్మా! నువ్వు అన్నీ వదిలి ఎక్కడికో వెళ్ళిపోతున్నట్లు ఈ ఏర్పాట్లు" అన్నాడు శ్యామసుందరం దిగులుగా.

'లేదు, నాయనా! అన్నీ మీ కిచ్చివేస్తున్నానని భ్రాంతి పడుతున్నారు. నేను వదలంది; వదలలేనిది ఒకటి ఉన్నాది. దానినిమాత్రం నాకు వదలండి" అన్నాది.

"నీ నగలు, చీరలు నువ్వున్నంతకాలం నీ ఒంటిమీద ఉండవలసినదే, అమ్మా. వాటిని మే మెవరం ధరించలేం" అన్నాది కూతురు.

"పిచ్చిపిల్లా! కట్టుకొన్నన్ని రోజులు కట్టుకొన్నాను. పెట్టుకోవలసినన్ని రోజులు పెట్టుకొన్నాను. సంఘానికి, సభ్యతకి తగినరీతిగా గడపవలసిన జీవనం గడిచిపోయింది. ఇంకా ఈ నగలు, చీరలమీద వ్యామోహ మెందుకమ్మా నాకు" అన్నాది.

అందరి మనసులలో ఏవో దిగులు అలుముకొన్నాది. దిగులు లేనిది శారద ఒక్కతే. ఏవో మధురమయిన ఊహాలలో, కలలలో తేలిపోతున్నట్లు; ఎన్నాళ్ళుగానో మోస్తున్న బరువును దింపి, తేలికపడిన కాళ్ళతో గాలిలో తేలిపోతున్నట్లు ప్రవర్తించ సాగింది.

పార్టీలలో, డిన్నర్లలో, తమ భావి కార్యక్రమం గూర్చి ఎంతో ఉత్సాహంగా, ఆనందంగా మాట్లాడేది. అంతకుపూర్వము తూచి తూచి మాట్లాడే ఆమె అంత ఉత్సాహంతో మాట్లాడడం అందరికి కొత్తగానే అనిపించింది. ఒకరిద్దరు చాటుగా, "ఈమె కేమయింది" అని అనుకోవడం కూడా జరిగింది.

విజయ, మోహన్ సురక్షితంగా చేరుకొన్నారన్న కేబిల్ మెసేజి అందుకొన్నాక శ్యామసుందరం ప్రయాణమయేడు. "మరి నాలుగు రోజులు ఉండరాదురా" అన్నాడు తండ్రి.

"సెలవులేదు, నాన్నా! మళ్ళా మీ రెప్పుడు రమ్మంటే అప్పుడు వస్తాను" అన్నాడు.

రైలు కదులుతూండగా తండ్రిని హెచ్చరించాడు కొడుకు. "అమ్మని జాగ్రత్తగా చూడండి, నాన్నా! ఒకసారి డాక్టరుకి చూపడం మంచిదేమో? ఏ పరిస్థితులలోనూ ఆమె మాట కాదనకండి" అన్నాడు.

కోడలి చేతులు పట్టుకొని, "జాగ్రత్తగా వెళ్ళి రండమ్మా" అన్నాది ఆమె.

తల్లి కన్నులలోకి తరిచి చూసేడు తనయుడు. నిర్మలంగా ఉన్న ఆ కళ్ళలోని జ్యోతి అతని కళ్ళలో ప్రతిఫలించింది. ఆ కళ్ళను ఏనాడో తన చిన్నతనంలో చూసిన జ్ఞాపకం అతనికి. మళ్ళా ఇంతకాలానికి ఆ కళ్ళలో తళుకు.... 'అమ్మ అర్థంకాని మనిషి' అనుకొన్నాడు కొడుకు.

* * * *

గదిలో అడుగుల చప్పుడయింది. ఏ ప్రోగ్రాంలేక బురబురామంటున్న రేడియోను నిలిపివేసిన శబ్దం. మెల్లగా అతని నుదుటిని తాకి చూస్తున్నారు ఎవరో. అతనికి కళ్ళు తెరవాలనే ఉంది. ఉప్పెనలా వస్తున్న

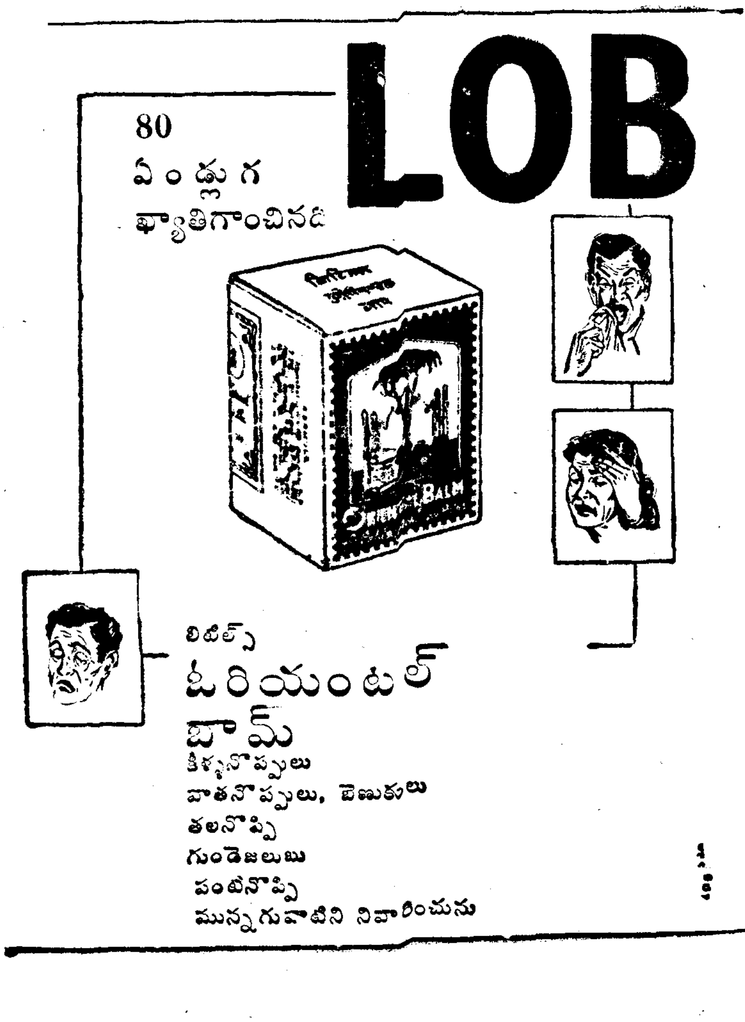

ఆలోచనలను నెట్టుకు లేవాలనే అనిపించింది. కాని లేవలేడు. కళ్ళు తెరవలేడు.

"ఇంతలోనే, ఎంత నిద్ర!" అతి సున్నితమయిన చుంబనాన్ని అందుకొన్నాది అతని ఫాలభాగం.

* * * *

ఆలోచన వలయాలు తిరిగి అతన్నిఆక్రమించు కొంటున్నాయి. నాలుగడుగుల దూరంలో ఆమె ఎవరితోనో మాట్లాడుతున్నాది.

"సామానంతా జాగ్రత్తగా చేరిపోయిందమ్మా! ఇంక మీరు బయలుదేరడమే తరవాయి. ప్లీడరు బాబు రెండు మూడు రోజులలో మిమ్మల్ని కలుసుకొంటామని చెప్పమన్నారు."

"ఎవరది? జగన్నాయకులా?" ప్రశ్నించేడు అతడు.

"అవును, బాబూ, నేనే!"

"కారు సిద్ధంగా ఉందా?"

"చిత్తం, బాబూ" అన్నాడు.

ఇద్దరూ వెళ్ళి కారులో కూర్చున్నారు. ఆలోచనలతో అలసిన అతడు శరీరాన్ని సీటుకు చేరవేసి కళ్ళు మూసేడు. ఆమె ఏదో చెప్పింది. కారు కదిలింది. గంటన్నైనా గడిచినా కారు ఆగలేదు. అతడు కళ్ళు తెరిచి చూసేడు. అపరిచితమయిన రోడ్డుపై కారు పోతున్నాది.

"మనం ఎటు పోతున్నాం, శారదా?" అన్నాడు.

"మనింటికి" అన్నాది ఉత్సాహంగా ఆమె.

ఆమె కళ్ళలోకి చూసేడు. ఏదో కొంటెతనం కదులాడుతున్నాది ఆ కళ్ళలో.

"ఏ పరిస్థితులలోను అమ్మ మాట కాదనకండి, నాన్నా!" తనయుని మాట తలపుకొచ్చింది.

నాలుగైదు గంటలు ప్రయాణం చేసి కారొక ఇంటిముందు ఆగింది. అతనికంతా ఏదో మైకంలా వింతగా ఉంది. ఏభై సంవత్సరాలుగా పనిచేసిన శరీరం, ఆ పనికంతా అప్పుడే విశ్రాంతి కావాలంటున్నాది.

శారద సహాయంతో పక్కమీదికి చేరేడు. కొద్ది సేపట్లో శారద తిరిగివచ్చింది. "భోజనం చేద్దురుగాని, లెండి" అన్నాది.

"ఆకలిగా లేదు" అన్నాడు అతడు.

అతని కళ్ళు విడిపడలేదు. మనసు ఆలోచించడం మానింది. శరీరం కదలనంది. చావుకు, బ్రతుక్కు మధ్యగా ఉండే ఏదో వింతపరిస్థితికి వచ్చింది అతని స్థితి.

జీవితంలో తానింతగా అలిసిపోయానని అతడు ఎన్నడూ తలచనే లేదు. అతనికి విశ్రాంతి కావాలి. శారీరకంగా, మానసికంగా, ఆలోచనలు, ఆపోహలు, భయాలు అన్నిటికి అతీతమయిన ప్రశాంతత కావాలని గోలపెట్టింది అతని మనసు.

నీరు వెచ్చని గ్లాసుడు పాలు అతనిచే తాగించింది శారద. తలక్రింద తలగడ సర్ది, దీపాన్ని తగ్గించి వెళ్ళిపోయింది.

* * *

"ఇంకా నిద్ర తీరలేదా?" అతనిని లేపుతున్నాది శారద. ఆలోచనలమధ్య ఎప్పుడు నిద్ర పట్టిందో అతనికి తెలియనేలేదు. టేబిలుమీదున్న అలారమ్ టైమ్‌పీసు నాలుగు గంటలు చూపుతున్నాది.

'చాలాసేపు నిద్రపోయా నన్నమాట!' అనుకొన్నాడు

కాఫీ తాగుతుండగా, "కరణంగారు వచ్చేరమ్మా" అన్నాడు పోలాయి.

"రండి, బాబాయిగారూ! రండి" అని ఆహ్వానించింది శారద. అతనికి కూడా ఒక కప్పుతో కాఫీ అందించింది.

"ఇప్పుడదంతా ఎందుకమ్మా! నీ జమా ఖర్చులు చూపి, మిగిలిన సైకం ఇచ్చిపోదామని వచ్చేను. ఇదిగో, ఈ కాగితం చూడు; ఇది గుమాస్తాలకయిన సొమ్ము; ఇది ఇటుకలు, సున్నం......ఇది....."

"ఆ కాగితం అలా ఉండనీండి. నే చూడదలుచుకోలేదు. మీ లెంకేమీ నా కీయనక్కరలేదు. నన్ను మీ బిడ్డలా చూసుకొని, నే కోరిందే తడవుగా ఇంత శ్రమ పడ్డారు. మీ ఋణం తీర్చుకోలేనిది" అన్నాది ఆమె.

"నీ అభిమానం అలాటిది కాని, నే చేసింది ఏముందమ్మా! మళ్ళా వస్తాను" అంటూ వెళ్ళిపోయేరు కరణంగారు.

* * * *

అతనిలోని మైకం ఒక్కసారిగా దిగిపోయింది. కడిగిన అద్దంలోని ప్రతిబింబంలా, అన్ని ప్రశ్నలకు సమాధానాలు అడగకుండా ఎదుట నిలిచేయి. అయినా ఆమె నోటిమీదుగా వినాలి. అదే అతని అభిలాష.

భోజనం పూర్తిచేసి మళ్ళీ పందిరిపక్కగా వాలు కుర్చీలో కూర్చున్నాడు అతడు. చంద్రుడు నిర్మలాకాశంలో తన రాజ్యం నెరవుతున్నాడు. అరవిచ్చిన మల్లెపూలు చంద్రకాంతినే గేలి చేస్తున్నాయి. రెండు గ్లాసులతో పాలు పట్టుకువచ్చింది శారద. పక్కనే ఉన్న బల్లను అతని దగ్గరగా లాక్కొని కూర్చుంది. తెల్లని ఉప్పాడ జరీచీరలో మిలమిలా మెరిసిపోతున్నాది ఆమె దేహచ్ఛాయ. నుదుటిపై ముడతలు, వాలిన బుగ్గలు ఆమెకో నూతన సోయగం చేకూర్చుతున్నాయి. గాలికి ఇటు ఆటు కదిలే ముంగురులు, తలలోని మల్లెలతో మాట కలుపుతున్నాయి. తరగని, అరగని ఆమె సౌందర్యాన్ని నేత్రాల నిండా నింపుకొంటున్నాడు అతడు.

"పాలు తీసుకోండి." అతనికో గ్లాసు అందించింది.

"ఒక్కమాట అడగనా, శారదా!"

అవును. అతడు అడగబోయే దేమిటో ఆమెకు తెలుసు. ఈ దృశ్యాన్ని ఏళ్ళ తరబడిగా రిహార్సలు చేసుకొన్నాది ఆమె. అతను ఎన్నో అడుగుతాడు; తాను అన్నీ చెప్తుంది. సభ్యత, సంస్కారం, స్నేహితుల మధ్య వడి తామొకరి కొకరు ఎంత దూరంగా నిలిచిపోయింది; తమ ప్రసక్తి లేకనే తమ ఇరువురిమధ్య ఎన్ని తెరలు, ఎంత అగాధం ఏర్పడినది; ఒకే గృహంలో ఉంటున్నా తమ జీవన మార్గాలు ఏ విధంగా వేరుపడింది—అన్నీ చెప్తుంది. అతనికి అతని స్నేహితులు, ఉద్యోగం; ఆమెకు గృహకృత్యాలు, మహిళా సభలు, సమావేశాలు. ఒకరి పరిధిలోకి ఇంకొకరు చొరనేరనంతగా గిరులు గీసుకొన్నారు ఇద్దరూ. ప్రమాదవశాత్తూ ఏనాడైనా ఒకటిగా తారసిల్లినా, ఆ అవకాశాన్ని పాడు చేయడానికి అనంతమైన అడ్డంకులు. జీవితమనే గాడిలో పడి, వలయాలు తిరిగే గానుగ ఎద్దుల చందమైంది వారి బ్రతుకు.

ఇదేనా జీవితం? ఇలాగే పూర్తి కావాలా? ఇంకో విధంగా దానిని మలుచుకొనే మార్గమే లేదా? "ఉంది. లేకేమి?" అన్నాది ఆమె మనసు. ఆ ఆశాకిరణమే ఆమెకు చేయూత నిచ్చింది. ఒకానొకనాటికి ఈ

దైన్యం

చిత్రం—కొలను వేంకటదుర్గాప్రసాద్ (విజయవాడ-4)

శృంఖలాలనుండి విముక్తి దొరుకుతుంది. అనాడు ఉభయులు నచ్చినరీతిగా, మనసు మెచ్చిన రీతిగా వారు జీవించవచ్చు. ఆ జీవనమంతా వారిదే. ఎవ్వరికీ అందులో చోటులేదు.

ఆ గమ్యాన్ని చేరుకోడానికి ఎన్నో పంచవర్ష ప్రణాళికలు రచించిందామె. బిడ్డల భవిష్యత్తు, ఆర్థిక స్తోమతు, శరీర దార్ఢ్యం, హృదయ మైత్రత్వం ఇవన్నీ జీవిత సంగ్రామంలో ప్రణాళికాబద్ధంగా ఆమె సాధించిన విజయాలు.

ఈనాడు వారిని బాధించే సమస్యలే లేవు. ఉన్న ఆస్తిని బిడ్డల కిద్దరికి సమంగా పంచి వీలునామా ఏర్పాటు చేయించింది. కొద్ది రోజుల్లోనే పెళ్ళి పత్రిక మనే ముద్ర దానిపై పడుతుంది. ఆమె కష్టార్జిత జీవితాలకు ఈ ఇల్లు, ఆ పొలం, అతని పెన్షను రాబడి కన్నా అధికం.

ఆమె శాంతిని, స్వాతంత్ర్యాన్ని హరించే సంసారం నుండి, బంధు మిత్రులనుండి, సామాజిక బంధనాలనుండి దూరంగా తొలగిపోయేరు. ఈ ప్రశాంత వాతావరణం గాఢ తొలగిన వారి హృదయాలను పునరుద్ధరిస్తుంది. వారి జీవితంలోని ఆఖరి అధ్యాయాన్ని ఆనందంగా వ్రాసి ముగించే అవకాశం లభించబోతుంది ఈ నిలకడ జీవనంలో. అదే ఆమె కోరిక; దాని కోసమే ఆమె తపస్సు.

ఆమె మనసునే అనుసరిస్తున్నాయి అతని కళ్ళు.

అరనెరిసిన ఆతని జుట్టును సవరిస్తూ, "ఇదే మన ఇల్లు" అన్నాది ఆమె.

ఆ మాటలో ఆమె హృదయమంతా ప్రతిఫలిస్తున్నాది. వాక్కులతో తెలుపలేని ఎన్నో సంగతులు తెలియజేస్తున్నాయి ఆమె కళ్ళు.

"అవును. మనది మాత్రమే" అన్నాడు అతడు సంతృప్తిగా. ★